

‘Geloof jij dit?’

De invloed van grammaticale fouten en spellingsfouten op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten

Sandra het Lam

Abstract

In dit onderzoek is bekeken of er een effect bestaat van grammaticale en spellingsfouten in nieuwsberichten op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten op een 7-puntsschaal door Nederlandssprekende volwassenen. De zestien participanten in dit onderzoek beoordeelden de geloofwaardigheid van vier (aangepaste) nieuwsberichten door middel van een enquête. Uit de resultaten kon niet worden geconcludeerd of grammaticale en spellingsfouten effect hebben op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten, omdat zowel hoofd- als interactie-effecten niet significant bleken. Vervolgonderzoek zal meer duidelijkheid moeten scheppen over de invloed van grammaticale en spellingsfouten op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten, en welke factoren hierbij van invloed zijn.

1. Inleiding

De laatste jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor de geloofwaardigheid van nieuwsberichten. Nieuws is overal: in de krant, op websites en in sociale media. Er zijn dus veel verschillende bronnen en niet al het nieuws wordt als even geloofwaardig bestempeld. Metzger, Flanagin, Eyal, Lemus en McCann (2003) beschrijven geloofwaardigheid als de mate waarin een bericht, bron of medium geloofd kan worden.

Een factor die meespeelt bij de mate van geloofwaardigheid van een bepaald nieuwsbericht is het correct gebruik van taal. Ook al zijn er tegenwoordig spellingcheckers en andere correctieprogramma's beschikbaar, er verschijnen nog geregeld nieuwsberichten met grammaticale fouten of spellingsfouten, onder andere door de tijdsdruk waarmee de journalisten moeten dealen. Vaak is er geen tijd meer om het nieuwsbericht te laten controleren door een corrector en blijven er dus grammaticale en spellingsfouten in het bericht staan (Beede & Mulnix, 2017).

Spellingsfouten hebben als oorsprong dat er een overtreding is in de spellingsregels waarbij de auteur een woord onbewust foutief spelt. Een voorbeeld dat door Onze Taal (2011) wordt benoemd zijn foutieve samenstellingen zoals rug zak in plaats van rugzak. Naast spellingsfouten zijn grammaticale fouten evenals schendingen van de oppervlaktekenmerken (Metzger, Flanagin & Medders, 2010). Appelman en Bolls (2011) definiëren grammaticale fouten als fouten in het gebruik in subject-verbagreement, ontkenningen, negatieven en fouten in het gebruik van hoofdletters. Op de vraag of die fouten invloed hebben op de geloofwaardigheid van de nieuwsberichten, hebben verschillende taalwetenschappers een antwoord proberen te vinden.

Volgens Appelman en Bolls (2011) worden grammaticale fouten in nieuwsartikelen geassocieerd met een lage geloofwaardigheid. Participanten in dit onderzoek beoordeelden de artikelen met grammaticale fouten minder geloofwaardig dan artikelen zonder fouten. Ook Jansen (2010) is van mening dat afwijkingen van de standaardtaal of de notatie daarvan een aantoonbaar negatieve invloed hebben op de waardering van functionele teksten.

Tevens beweren Appelman en Schmierbach (2018) dat grammaticale fouten een negatief effect hebben op de geloofwaardigheid van nieuwsartikelen (en zelfs op de kwaliteit en informativiteit), maar is het aantal fouten dat nodig is om dit effect te bewerkstelligen

relatief groot. Ook is het effect van grammaticale fouten niet voor alle doelgroepen hetzelfde: het effect was het sterkst bij mensen met hoge grammaticale gevoeligheid en vreemd genoeg van mindere mate bij mensen met grotere grammaticale kennis.

Jansen en de Roo (2012) gaan ook in op dit verschil in opmerkzaamheid van de fouten. Uit één van hun experimenten bleek dat spelfouten geen invloed hebben op de lezerswaardering. Uit een tweede experiment, waarin de proefpersonen meer gestimuleerd werden grondig te lezen, kwamen wel verschillen naar voren. Vrijwel alle proefpersonen wezen de tekst met spelfouten af, maar een belangrijk deel van hen miste de toepassingskennis om de spelfouten als zodanig te onderkennen. De proefpersonen die over voldoende kennis beschikten, waardeerden een tekst met spelfouten systematisch lager dan een tekst zonder spelfouten. De proefpersonen die onvoldoende kennis hadden en ten onrechte dachten dat ze een tekst met fouten beoordeelden, waren eveneens geneigd deze tekst lager te waarderen dan een tekst die volgens hen foutloos was. Voor beide groepen gold dat ze geen onderscheid maakten tussen fouten met een lage en een hoge dichtheid.

Uit het onderzoek van Brandenburg (2015) kwam dat de meeste lezers de fouten in nieuwsberichten wel opmerken, maar niet alle fouten. De aanwezigheid van fouten heeft volgens dit onderzoek wel effect op het ethos van de schrijver, zelfs als deze schrijver wordt gezien als een deskundige. Deze mening deelt ook Harm (2008). In dit experiment bleken taalfouten wel degelijk een negatief effect te hebben op de geloofwaardigheid van de tekst. Mensen waarderen teksten waarin zij een fout vinden significant lager dan teksten waarin zij geen fout vinden. De soort fout maakt niet uit: het kunnen slechts woorden zijn waaraan ze zich storen. Net als uit het onderzoek van Brandenburg (2015) bleek uit dit onderzoek van Harm (2008) ook dat het negatieve effect van taalfouten op de geloofwaardigheid van de tekst zich verspreidt naar de schrijver van de tekst en de bronnen die in de tekst aangehaald worden. Harm (2008) heeft verder gevonden dat er geen verschil is in de waardering van de geloofwaardigheid tussen regelkenners en niet-regelkenners. Regelkenners zijn niet strenger dan niet-regelkenners wanneer zij een fout tegen de regels in de teksten vinden. Dit in tegenstelling met het eerder genoemde onderzoek van Jansen en de Roo (2012).

Volgens Beede en Mulnix (2017) ligt het verband iets minder eenvoudig. Dit onderzoek stelt dat nauwkeurigheid in nieuwsberichten (aandacht voor spellings- en grammaticafouten) op zijn minst bijdraagt aan de geloofwaardigheid van nieuwsberichten, en wellicht andere zaken kan compenseren. Met andere woorden, correct taalgebruik kan vermindering van geloofwaardigheid door andere factoren voorkomen. In dit onderzoek wordt ook gesproken over de variaties tussen de percepties van lezers. Wat voor de ene lezer een spellings- of grammaticale fout is, kan voor de ander als een betekenisvolle bedoeling worden beschouwd. Er is een dunne lijn tussen fout en betekenis.

Binnen dit theoretisch kader zijn dus nog een aantal tegenstrijdigheden en onduidelijkheden. Het doel van dit onderzoek is meer duidelijkheid te scheppen over het effect van grammaticale fouten en spellingsfouten op de geloofwaardigheid van nieuwsberichten. Hierbij is de volgende onderzoeksvraag opgesteld: Wat is de invloed van grammaticale en spellingsfouten in een nieuwsbericht op de beoordeling van de geloofwaardigheid op een 7-puntsschaal door Nederlandssprekende volwassenen? De bijbehorende hypothesen zijn als volgt opgesteld:

- H0: Tussen Nederlandssprekende volwassenen is er geen verschil in beoordeling van de geloofwaardigheid van de actuele nieuwsberichten welke geen, grammaticale fouten en/of spellingsfouten bevatten.
- H1: Nederlandssprekende volwassenen beoordelen de geloofwaardigheid van nieuwsberichten met grammaticale fouten en/of spellingsfouten lager dan de geloofwaardigheid van correcte nieuwsberichten.

Deze veronderstelling is gebaseerd op de hierboven besproken wetenschappelijke onderzoeken die een effect vonden van grammaticale en/of spellingsfouten op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten.

De resultaten van dit onderzoek zullen tot stand komen aan de hand van een enquête waarbij de participanten op een schaal aangeven hoe geloofwaardig zij een artikel vinden.

2. Methode

2.1 Design

Dit onderzoek heeft een Repeated-Measures design (within-subject). Er waren twee onafhankelijke variabelen: Conditie (grammaticale fouten, spellingsfouten) en Welofgeenfout (correct, niet correct). De afhankelijke variabele was 'geloofwaardigheid', gemeten op een 7-puntsschaal.

2.2 Participanten

Aan dit onderzoek namen zestien participanten deel (zes mannen en tien vrouwen). Alle participanten hadden Nederlands als moedertaal en waren tussen de 19 en 65 jaar oud ($M = 35.25$, $SD = 16.78$). Het opleidingsniveau van de participanten verschilde van VMBO tot WO en de participanten hadden dus een gevarieerde taalvaardigheid en -achtergrond. De participanten zijn verworven middels de directe omgeving van de onderzoekers. De participanten deden geheel vrijwillig en anoniem mee aan het onderzoek en wisten niets af van het doel van de studie. Er werd van tevoren gemeld dat ze op ieder moment konden stoppen, mochten ze dat willen en dat ze tot 24 uur na het meedoen met het onderzoek het recht hadden om hun data te laten verwijderen.

2.3 Materiaal

Voor de beoordeling voor wat betreft de geloofwaardigheid van de nieuwsberichten werden geprinte enquêtes gebruikt. Deze enquêtes begonnen met een aantal algemene vragen (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau). Verder bestonden de enquêtes telkens uit vier nieuwsberichten van ongeveer 150-200 woorden over het coronavirus, welke gevonden werden op verschillende nieuwssites (Algemeen Dagblad, 2020; NU.nl, 2020; Reijnen Rutten, 2020; Taha, 2020). Na elk nieuwsbericht volgde telkens de volgende stelling: 'Bovenstaand nieuwsbericht is geloofwaardig', naar het onderzoek van Harm (2008). Vervolgens mochten de participanten op een schaal van 1 tot 7 met pen aangeven in hoeverre zij het hiermee eens waren. De beoordelingsschaal liep van 'helemaal niet mee eens', respectievelijk 1 tot 'helemaal mee eens', respectievelijk 7. Deze schaal is wederom gebaseerd op het onderzoek van Harm (2008), maar ook in de onderzoeken van Appelman en Schmierbach (2018), Appelman en Sundar (2016) en Hop (2019) wordt gebruik gemaakt van een 7-puntsschaal voor het beoordelen van de geloofwaardigheid. De enquête eindigde met de open vraag of de participanten iets was opgevallen bij het lezen van de nieuwsberichten.

2.4 Procedure

In dit onderzoek werden vier verschillende nieuwsberichten gebruikt die allemaal over het coronavirus gingen. Deze nieuwsartikelen werden aangepast, zodat er drie verschillende versies ontstonden van elk artikel: een originele versie, een versie met grammaticale fouten en een versie met spellingsfouten. De versies met grammaticale fouten en spellingsfouten bevatten elk zes fouten.

Voorbeelden van grammaticale fouten die in de nieuwsberichten gemanipuleerd waren: onjuist gebruik van voornaamwoorden, voorzetsels en voegwoorden, onjuiste werkwoordsvervoegingen en onjuiste vergrotende trap. Voorbeelden van spellingsfouten die

in de nieuwsberichten gemanipuleerd waren: onjuiste interpunctie, dt-fouten, onjuist gespelde samenstellingen, klankfouten (dubbele klinkers, au-ou) en onjuiste tussen -s- .

Vervolgens werden met deze versies zestien verschillende enquêtes samengesteld. Elke participant kreeg vier verschillende artikelen te lezen, in vier condities: twee keer een origineel artikel, één artikel met grammaticale fouten en één artikel met spellingsfouten. Er is gekozen om twee keer een (correcte) controleconditie aan te bieden, om zo een betere balans tussen correcte en incorrecte artikelen te bewerkstelligen.

De participanten kregen de vier artikelen allemaal op een verschillende volgorde aangeboden. Op deze manier is een volgorde-effect uitgesloten. Bijlagen I en II vormen samen een schematische voorstelling van het onderzoeksdesign. In bijlage III is een voorbeeld van een enquêteversie te vinden. De participanten mochten zelf weten op welk moment van de dag ze de enquête invulden en kregen ruim de tijd om de enquête in te vullen: er was geen tijdsdruk.

2.5 Data-analyse

De verkregen data werden in het analyseprogramma 'IBM SPSS' ingevoerd en geanalyseerd door middel van een Repeated-Measures analyse. Er is voor deze analyse gekozen omdat er in dit onderzoek sprake was van één afhankelijke variabele, die in meerdere condities bij dezelfde participanten is getest.

3. Resultaten

Voor wat betreft Conditie 1 (grammatica) werd de geloofwaardigheid van nieuwsberichten door de participanten beoordeeld met de volgende gemiddelden: $M = 4.56$, $SD = 1.71$ (correct) en $M = 4.00$, $SD = 2.48$ (incorrect) (zie tabel 1). Voor wat betreft Conditie 2 (spelling) werd de geloofwaardigheid van nieuwsberichten door de participanten beoordeeld met de volgende gemiddelden: $M = 4.88$, $SD = 1.96$ (correct) en $M = 4.31$, $SD = 1.66$ (incorrect) (zie tabel 1).

Tabel 1: Descriptives

	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
GramCorrect (Conditie 1, correct)	4.56	1.711	16
GramIncorrect (Conditie 1, incorrect)	4.00	2.477	16
SpelCorrect (Conditie 2, correct)	4.88	1.962	16
SpellIncorrect (Conditie 2, incorrect)	4.31	1.662	16

Uit een 2x2 Repeated Measures ANOVA met de within-subject-factoren Conditie (grammaticale fouten, spellingsfouten) en Welofgeenfout (correct, niet correct) en de afhankelijke variabele geloofwaardigheid beoordeeld op een 7-puntsschaal bleek het volgende.

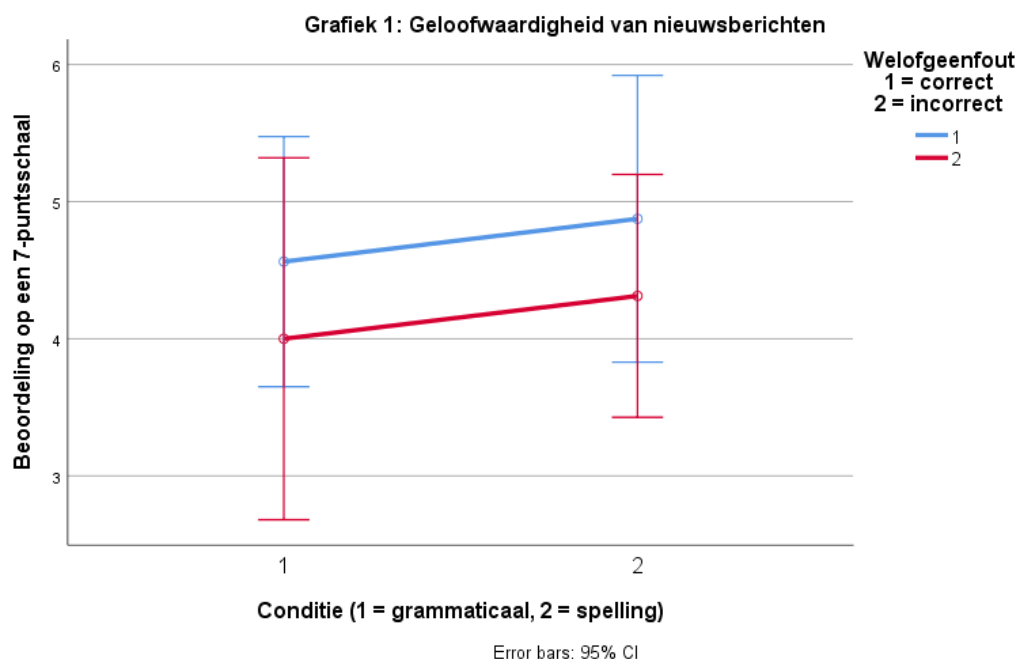
Mauchly's test toonde aan dat de assumptie van sfericiteit niet geschonden werd voor het hoofdeffect van zowel Conditie als Welofgeenfout en tevens voor het interactie-effect van Conditie*Welofgeenfout. Om die reden is gekozen voor Sphericity Assumed. Aan de andere assumpties werd voldaan: de afhankelijke variabele was minimaal van interval niveau, de verschillen waren normaal verdeeld en individuen beïnvloedden elkaar niet.

Er was geen significant hoofdeffect van Conditie op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten, $F(1, 15) = .415$, $p = .529$, $\eta^2_p = .027$ (zie tabel 2). Er was tevens geen significant hoofdeffect van Welofgeenfout op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten, $F(1, 15) = 1.070$, $p = .317$, $\eta^2_p = .067$ (zie tabel 2). Tot slot bleek er geen significant interactie-effect te bestaan tussen de Conditie en

Welofgeenfout op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten, $F(1, 15) = .000$, $p = 1.000$, $\eta^2_p = .000$ (zie tabel 2). Dit alles werd bevestigd door de grafische weergave van de plot (zie figuur 1).

Tabel 2: Tests of Within-Subjects Effects

	df	F	Significantie	Partial Eta Squared
Conditie	1	.415	.529	.027
Error (Conditie)	15			
Welofgeenfout	1	1.070	.317	.067
Error (Welofgeenfout)	15			
Conditie*Welofgeenfout	1	.000	1.000	.000
Error (Conditie*Welofgeenfout)	15			

Figuur 1: Beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten (met wel of geen grammaticale of spellingsfouten) op een 7-puntsschaal

4. Discussie

De vraagstelling van dit onderzoek luidde: Wat is de invloed van grammaticale en spellingsfouten in een nieuwsbericht op de beoordeling van de geloofwaardigheid op een 7-puntsschaal door Nederlandsprekende volwassenen? Het doel van dit onderzoek was dus een eventueel effect van spellingsfouten of grammaticale fouten op de geloofwaardigheid van nieuwsberichten aantonen.

Uit de resultaten van dit onderzoek bleken geen significante hoofdeffecten en interactie-effecten. Er waren wel verschillen te zien tussen de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten met en zonder fouten, maar die verschillen waren niet significant. Zowel de nulhypothese als de hypothese die vooraf opgesteld waren, konden dus niet worden bevestigd, maar ook niet worden ontkracht. Er kon met dit onderzoek niet bepaald worden of er al dan geen effect bestaat van grammaticale en spellingsfouten in een

nieuwsbericht op de beoordeling van de geloofwaardigheid op een 7-puntsschaal door Nederlands sprekende volwassenen.

De gevonden resultaten zijn in strijd met wat Appelman en Bolls (2011) uit hun onderzoek concludeerden, namelijk dat grammaticale fouten wel degelijk een negatief effect hebben op de geloofwaardigheid van nieuwsberichten. Deze conclusie deelden Brandenburg (2015) en Harm (2008). In een later onderzoek van Appelman en Schmierbach (2018) werd ook gevonden dat grammaticale fouten een negatief effect hadden op de geloofwaardigheid van nieuwsberichten, maar dat het aantal fouten relatief groot moest zijn (dertig) om dit effect te bewerkstelligen. Tevens speelde de grammaticale kennis/gevoeligheid een rol. Dit laatste werd bevestigd voor spellingsfouten, door het onderzoek van Jansen en de Roo (2012), maar werd niet gevonden in het onderzoek van Harm (2008).

Mogelijk werden er dus geen significante effecten gevonden omdat het aantal fouten in de aanpaste nieuwsberichten te klein was. Het manipuleren van zes fouten is weinig in vergelijking met het onderzoek van Appelman en Schmierbach (2018), waarin dertig fouten gemanipuleerd werden. Ook bleek dat de meeste participanten de fouten in de nieuwsberichten niet hadden opgemerkt, wat betekent dat ze wellicht niet zo gevoelig waren voor grammaticale fouten of spellingsfouten. Dit kan de resultaten hebben beïnvloed.

Een beperking van dit onderzoek was de kleine onderzoeksgroep die aan het onderzoek deelnam. Verder zou de geloofwaardigheid beïnvloed kunnen zijn doordat alle artikelen over het thema ‘coronacrisis’ gingen. Ook was het ene artikel misschien sowieso geloofwaardiger dan het andere, vanwege de inhoud van het artikel, of andere factoren die meespeelden bij de beoordeling hiervan. Een zwak punt van dit onderzoek is dat het opleidingsniveau van de participanten niet mee is genomen in de resultaten van het onderzoek, evenals de leeftijd.

Een sterk punt van dit onderzoek is dat alle participanten random over de gemaakte enquêtes verdeeld zijn en dat de enquêtes allemaal varieerden in volgorde van de nieuwsberichten. Zo werd een volgorde-effect uitgesloten. Er was bovendien voor zowel het artikel met de grammaticale fouten als het artikel met de spellingsfouten een controle-artikel aanwezig. Ook waren alle artikelen ongeveer van gelijke lengte. De beoordeling van de geloofwaardigheid gebeurde op een 7-puntsschaal, wat door de literatuur onderbouwd kon worden.

Vervolgonderzoek is geïndiceerd om meer duidelijkheid te scheppen over het effect van grammaticale en spellingsfouten op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten. Een groter aantal participanten zou gewenst zijn, om de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten. Ook kan wellicht meegenomen worden wat voor effect de lengte van de artikelen en het aantal fouten heeft op de geloofwaardigheid van nieuwsberichten. Verder zou de rol van het opleidingsniveau en de leeftijd van de participanten bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten onderzocht kunnen worden, maar ook of er een verschil is tussen de invloed van spellingsfouten en de invloed van grammaticale fouten op de geloofwaardigheid van nieuwsberichten.

Kortom, uit dit onderzoek blijkt geen significant effect van grammaticale en spellingsfouten op de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwsberichten op een 7-puntsschaal door Nederlandssprekende volwassenen. Dit in tegenstelling tot de onderzoeken van Harm (2008), Appelman en Bolls (2011), Jansen en de Roo (2012), Brandenburg (2015) en Appelman en Schmierbach (2018). Verder onderzoek zal moeten uitwijzen of grammaticale en spellingsfouten in nieuwsberichten invloed hebben op de beoordeling van de geloofwaardigheid en vooral ook welke factoren hierbij een rol spelen.

Referenties

Algemeen Dagblad. (2020, 22 april). *Inbreker VS eet en drinkt vier dagen lang in wegens corona gesloten restaurant*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/buitenland/inbreker-vs-eet-en-drinkt-vier-dagen-lang-in-wegens-corona-gesloten-restaurant~a9f7afc4/>

Appelman, A., & Bolls, P. (2011). Article recall, credibility lower with grammar errors. *Newspaper Research Journal*, 32(2), 50-62.

Appelman, A., & Schmierbach, M. (2018). Make no mistake? Exploring cognitive and perceptual effects of grammatical errors in news articles. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 95(4), 930-947.

Appelman, A., & Sundar, S. S. (2016). Measuring message credibility: Construction and validation of an exclusive scale. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 93(1), 59-79.

Beede, P., & Mulnix, M. W. (2017). Grammar, spelling error rates persist in digital news. *Newspaper Research Journal*, 38(3), 316-327.

Brandenburg, L. C. (2015). Testing the recognition and perception of errors in context. *Business and Professional Communication Quarterly*, 78(1), 74-93.

Harm, Y. (2008). *Het effect van taalfouten op tekstwaardering: Een experimenteel onderzoek naar de invloed van regelkennis en het vinden van taalfouten en het effect daarvan op de geloofwaardigheid van de tekst, de schrijver en aangehaalde bronnen* (Master's thesis, Utrecht University). Geraadpleegd van <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/29875>

Hop, C. A. (2019). *That's wrong! Right? The effects of language errors in online and offline advertisements on brand recall and recognition, text evaluation, author perceptions and persuasiveness* (Master's thesis, Radboud University). Geraadpleegd van https://theses.uibn.ru.nl/bitstream/handle/123456789/8653/Hop%2c_C.A._1.pdf?sequence=1

Jansen, F. (2010). Onkunde wordt bestraft: Het effect van systematisch gemaakte afwijkingen van de standaardtaal op de waardering van direct-mailbrieven. *Neerlandistiek*, 2010.

Jansen, F., & de Roo, E. (2012). Fouten tellen. De invloed van de dichtheid van fouten op de lezerswaardering. *Neerlandistiek*, 2012.

Metzger, M. J., Flanagin, A. J., Eyal, K., Lemus, D. R., & McCann, R. (2003). Credibility in the 21st century: Integrating perspectives on source, message, and media credibility in the contemporary media environment. In P. Kalbfleisch (Ed.), *Communication Yearbook 27* (pp. 293-335). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Metzger, M. J., Flanagin, A. J., & Medders, R. B. (2010). Social and heuristic approaches to credibility evaluation online. *Journal of Communication*, 60(3), 413-439. doi:10.1111/j.1460-2466.2010.01488.x

NU.nl. (2020, 12 mei). *RIVM meldt een van de kleinste "dinsdagpieken" sinds uitbraak*. Geraadpleegd van <https://www.nu.nl/coronavirus/6050744/rivm-meldt-een-van-de-kleinste-dinsdagpieken-sinds-uitbraak.html>

Onze Taal. (2011, 8 april). *Samenstelling*. Geraadpleegd van <https://onzetaal.nl/taaladvies/samenstelling/>

Reijnen Rutten, E. (2020, 15 mei). *Veel extra doden door mijden zorg; ziekenhuizen krijgen minder doorverwijzingen hartklachten*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/binnenland/veel-extra-doden-door-mijden-zorg-ziekenhuizen-krijgen-minder-doorverwijzingen-hartklachten~a559ce9c/>

Taha, N. (2020, 15 mei). *Wetenschappers: 'Gewoon praten kan door virusdruppeltjes ook tot besmetting leiden'*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/binnenland/wetenschappers-gewoon-praten-kan-door-virusdruppeltjes-ook-tot-besmetting-leiden~ad69e7ef/>

Bijlage I: Aanbod van verschillende versies artikelen

Participant	Artikel org. 1	Artikel gram.	Artikel spelling	Artikel org. 2
1	1	2	3	4
2	2	3	4	1
3	3	4	1	2
4	4	1	2	3
5	1	2	3	4
6	2	3	4	1
7	3	4	1	2
8	4	1	2	3
9	4	3	2	1
10	3	2	1	4
11	2	1	4	3
12	1	4	3	2
13	4	3	2	1
14	3	2	1	4
15	2	1	4	3
16	1	4	3	2

1 Artikel 1

2 Artikel 2

3 Artikel 3

4 Artikel 4

* Alle artikelen hebben 3 versies: origineel, grammaticale fouten, spellingsfouten.

Bijlage II: Volgorde aanbieden artikelen

Participant	Volgorde			
1	O1	G	S	O2
2	O2	O1	G	S
3	S	O1	G	O2
4	G	O2	S	O1
5	O1	S	O2	G
6	O2	G	O1	S
7	S	G	O2	O1
8	G	S	O1	O2
9	O1	O2	G	S
10	O2	S	O1	G
11	S	O2	G	O1
12	G	O1	S	O2
13	O1	S	G	O2
14	O2	G	S	O1
15	S	O1	O2	G
16	G	O2	O1	S

O1 Origineel 1

O2 Origineel 2

G Grammaticale fouten

S Spelling fouten

Femke	
Tessa	
Sandra	
Rosa	

Bijlage III: Enquête

Onderzoek: Geloofwaardigheid van nieuwsberichten

Beste deelnemer,

Leuk dat u mee wilt werken aan ons onderzoek over de geloofwaardigheid van nieuwsberichten. Het invullen van de vragen kost ongeveer een kwartiertje, en wij zijn hier erg mee geholpen. Al uw gegevens worden anoniem verwerkt en uitsluitend gebruikt voor dit onderzoek. Door mee te doen aan dit onderzoek stemt u ermee in dat u vrijwillig meedoet en dat deelname onbetaald is. U mag op ieder moment stoppen als u dat wil en tot 24 uur na het meedoen met het onderzoek heeft u het recht om uw data te laten verwijderen.

Alvast bedankt!

Tessa van Ewijk, Femke van de Laak, Rosa Boerefijn en Sandra het Lam

Een aantal vragen vooraf...

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

Wat is uw leeftijd?

.....

Wat is uw hoogst genoten opleiding?

- Basisonderwijs
- VMBO (LBO/MAVO)
- MBO
- HAVO
- VWO
- HBO
- WO
- Anders, namelijk:

Nieuwsbericht 1

Lees onderstaand nieuwsbericht en geef daarna uw mening over de stelling.

Inbreker VS eet en drinkt vier dagen lang in wegens corona gesloten restaurant

Een Amerikaanse inbreker liet zich binnen bij een restaurant dat omdat coronamaatregelen dicht moest blijven. Vier dagen lang deed Luis Angel Ortiz zich tegoed aan eten en drinken. Daarbij verdwenen zeventig flessen drank.

De eigenaar van het restaurant in New Haven in de staat Connecticut ontdekte de inbraak en stelde de politie op de hoogte. Toen agenten arriveerden, zagen ze door het raam een slapende man, welke liggend lag te slapen met een fles rum.

In het restaurant bleek voor duizenden dollars eten en alcoholische dranken verdwenen. In totaal ging het om zeventig flessen, waarvan een groot deel ter plaatse werd genuttigd. Voor het enigste dat hij gestolen had, de zeventig flessen rum, werd hij opgepakt. De eigenaar hoefde zichzelf daarom niet zorgen te maken om te geleden schade. Op beelden van een bewakingscamera bleek dat de man zich al vier dagen eerder voor het eerst toegang had verschaft tot de zaak. De 42-jarige man was al bekend bij de politie.

Stelling bij nieuwsbericht 1:

Bovenstaand nieuwsbericht is geloofwaardig.

Geef op een schaal van 1 tot 7 aan in hoeverre u het hier mee eens bent.

helemaal niet mee eens helemaal mee eens
1 2 3 4 5 6 7

Nieuwsbericht 2

Lees onderstaand nieuwsbericht en geef daarna uw mening over de stelling.

RIVM meld een van de kleinste 'dinsdagpieken' sinds uitbraak

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) meld dinsdag 54 nieuwe sterfgevallen, waarmee er sprake is van één van de kleinste 'dinsdagpieken' tot dusver. Het aantal ziekenhuisopnames steeg met 35, het kleinste aantal dat tot dusver is gemeld bij een zogeheten 'dinsdag-piek'.

Op dinsdagen zijn de aantallen vaak groter, vanwege een tragere informatiestroom naar het RIVM door het weekend. Vorige week dinsdag meldde het RIVM 86 sterfgevallen. De aantallen van vorige week kunnen echter ook beïnvloed zijn door Doodenherdenking en Bevrijdingsdag.

Het dodental staat nu op 5.510, terwijl 11.378 Nederlanders zijn opgenomen (geweest) in een ziekenhuis.

De laatste weken brengt het RIVM lauter positievere cijfers dan voorheen. In de laatste zestien dagen was er telkens sprake van minder dan honderd nieuwe sterf en ziektegevallen, met uitzondering van 29 april: toen werden 145 doden gemeld. Dat aantal kan echter zijn beïnvloed door Koningsdag en het weekend.

Stelling bij nieuwsbericht 2:

Bovenstaand nieuwsbericht is geloofwaardig.

Geef op een schaal van 1 tot 7 aan in hoeverre u het hier mee eens bent.

helemaal niet mee eens helemaal mee eens
1 2 3 4 5 6 7

Nieuwsbericht 3

Lees onderstaand nieuwsbericht en geef daarna uw mening over de stelling.

Veel extra doden door mijden zorg; ziekenhuizen krijgen minder doorverwijzingen hartklachten

Tijdens de coronacrisis zijn mogelijk duizenden meer mensen doodgegaan omdat ze geen hulp van artsen hebben ingeroepen voor andere kwalen. Op basis van de registraties van coronadoden door de huisartsen, de verpleeghuizen en gezondheidsdienst RIVM kan namelijk niet de totale oversterfte van de afgelopen weken verklaard worden.

Dat zegt huisartsonderzoeker Marco Blanker van Universitair Medisch Centrum Groningen en het Consortium Onderzoek Huisartsgeneeskunde, dat de coronaregistratie door huisartsen heeft opgezet. Zo kan het zijn dat mensen bijvoorbeeld met hartklachten niet naar de huisarts zijn gegaan omdat ze bang waren er besmet te worden met corona of om de door corona toch al drukke huisarts niet extra te belasten.

Bekend is dat er in deze coronacrisis bijvoorbeeld ook minder ontdekkingen van nieuwe kankergevallen zijn gedaan, omdat mensen een bezoek aan de arts hebben gemeden. Het Nijmeegse Radboudumc en het CWZ bijvoorbeeld zeggen de afgelopen twee maanden heel wat minder doorverwijzingen te hebben gehad van huisartsen van mensen met onder meer hartklachten.

Stelling bij nieuwsbericht 3: Bovenstaand nieuwsbericht is geloofwaardig.

Geef op een schaal van 1 tot 7 aan in hoeverre u het hier mee eens bent.

helemaal niet mee eens helemaal mee eens
 1 2 3 4 5 6 7

Nieuwsbericht 4

Lees onderstaand nieuwsbericht en geef daarna uw mening over de stelling.

Wetenschappers: ‘Gewoon praten kan door virusdruppeltjes ook tot besmetting leiden’

Het onderzoek dat woensdag werd gepubliceerd in een gezaghebbend Amerikaans wetenschapsblad, verklaart hoe mensen met geen of weinig symptomen anderen tóch kunnen besmetten, bijvoorbeeld in kantoren, verpleeghuizen of op cruiseschepen. Volgens de betrokken wetenschappers zijn ademdruppeltjes tijdens een gesprek zo klein en licht, dat ze zich veel verder verspreiden en tot wel 14 minuten in de lucht blijven hangen.

Om te zien hoeveel druppels er tijdens een normaal gesprek worden geproduceerd, vroegen onderzoekers van het Amerikaanse National Institute of Diabetes and Digestive and Kidney Diseases en de Universiteit van Pennsylvania, vrijwilligers om de woorden ‘stay healthy’ uit te spreken. De onderzoekers maakten de druppels zichtbaar met laserlicht en een camera in een kartonnen doos waarin de proefpersonen de zin uitspraken.

Uit de scans bleek dat er tijdens het praten ongeveer 2600 kleine druppeltjes per seconde werden geproduceerd. De wetenschappers ontdekten ook dat de hoeveelheid en de grootte van druppeltjes in verschillende volumes werden geproduceerd. Wie harder praat, verspreidt logischerwijs meer én grotere druppels.

Stelling bij nieuwsbericht 4: Bovenstaand nieuwsbericht is geloofwaardig.

Geef op een schaal van 1 tot 7 aan in hoeverre u het hier mee eens bent.

helemaal niet mee eens helemaal mee eens
1 2 3 4 5 6 7

Nu rest ons nog 1 vraag!

Is u iets opgevallen aan de nieuwsberichten die u heeft gelezen?

.....

.....

Bedankt voor uw tijd!